

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2017 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

EESTI PANGA FINANTSSEISUNDI ÜLEVAADE

Kapital ja reservid

Eesti Panga kapital oli 2017. aasta 31. detsembri seisuga 460,4 miljonit eurot. Üksikasjalik teave Eesti Panga kapitali kohta on esitatud bilansi lisa kirjel 30 „Kapital ja reservid”.

Eraldis valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks

Võttes arvesse riskihinnanguid, suurendas Eesti Pank eraldise mahtu valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks. Eraldise suurust ja jätkuvat vajalikkust hinnatakse igal aastal, võttes arvesse mitmeid tegureid. Riskihinnang põhineb riski kandvate varade riskiväärtuste arvutustel, mis omakorda arvestab riski kandvate varade hulka, jooksva majandusaasta vältel realiseerunud riskide ulatust ning eelolevaks aastaks prognoositavat tulemust. 2016. aasta 31. detsembri seisuga ulatus valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks ettenähtud eraldis 37,5 miljoni euroni. Pank kandis 2017. aastal eraldisse 7,5 miljonit eurot. Selle tulemusel kasvas riskieraldis 45 miljoni euroni. Vaata ka bilansi lisa kirje 28 „Eraldised”.

Eraldis Eesti krooni vahetuskohustuse täitmiseks

Suure tõenäosusega tulevikus kõike emiteeritud kroone eurodeks ei vahetata, kuna osa neist on hävinenud, osa aga jäetud mälestuseks. Seetõttu moodustati 2016. aastal sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. 2017. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 498,5 tuhat eurot.

Ümberhindluskontod

Kulla, valuuta ja väärtpaberitega seotud realiseerimata kasumit ei kajastata tulude ja kulude aruandes tuluna ning see kantakse ümberhindluskontodele Eesti Panga bilansi kohustuste poolel. Neil kontodel olevaid varasid saab kasutada hindade ja/või vahetuskursside edasise ebasoodsa arengu mõju vähendamiseks panga finantstulemusele. Seega saab selliste finantspuhvrite abil tugevdada panga võimet alusriskidele vastu panna. Kulla, valuuta ja väärtpaberite ümberhindluskontode kogusumma oli 2017. aasta detsembri lõpu seisuga 28 miljonit eurot (2016. aastal 19 miljonit eurot). Vaata lähemalt arvestuspõhimõtteid käsitlevat lisa ning bilansi lisa kirje 29 „Ümberhindluskontod”.

2017. aasta finantstulemus

2017. aastal oli Eesti Panga puhaskasum 4,3 miljonit eurot (2016. aastal 31,4 miljonit eurot).

2017. aastal kasvas puhas intressitulu 20 miljoni euroni (2016. aastal 16,8 miljonit eurot). Peamine osa intressitulust tuli Eesti krediidasutuste ülereservidelt ning rahapoliitika eesmärgil hoitavatelt väärtpaberitelt. Suur osa 2017. aasta investeerimistulust tuli aktsiaportfellist. Globaalsete aktsiate hinnad tõusid ligi 23%, samas vähendas euro tugevnemine aktsiainvesteeringute panust tuludesse. Aktsiaportfelli tulemus oli aasta kokkuvõttes siiski positiivne. Perioodi jooksul võlakirjade intressimäärad pigem tõusid ning portfelli selle osa tulemus oli negatiivne. 2017. aastal püsis portfelli struktuur üldiselt

stabiilsena, ainus märkimisväärne muutus oli Ameerika Ühendriikide (USA) valitsusvõlakirjade asendamine USA valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud väärtpaberite fondiga. Eesti Panga puhastulu suurendas eurosüsteemi rahatulu puhastule summas 10,6 miljonit eurot ning tulu aktsiatelt ja osalustelt summas 3,7 miljonit eurot, sh Euroopa Keskpanga (EKP) kasumi jaotus summas 3,3 miljonit eurot.

Eesti Panga põhitegevuskulud kokku (sh amortisatsioon) kasvasid 17,7 miljonilt eurolt 2016. aastal 19,8 miljoni euroni 2017. aastal. Suuremad kulutused tehti töötasudele, sularaha tootmisele ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale.

Riskid

Eesti Panga on juurutatud riskide juhtimise süsteem, mis hõlmab kõiki panga protsesse ja võimaldab käsitleda erinevaid riske ühes raamistikus. Riskijuhtimise eesmärk on vähendada juhuslike sündmuste kahjulikku mõju panga eesmärkide saavutamisele. Selleks on riskijuhtimine integreeritud muuhulgas investeerimise, planeerimise, eelarvestamise ja juhtimisaruandluse protsessidesse.

Riskide aruandlus ja analüüs näitavad, et väliskeskonnast tulenevad riskid on kasvanud. Eesti Pank annab oma panuse ka kogu euroala riskide juhtimisse, osaledes Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) komiteede ja juhtorganite töös. Panga hinnangul kriitiliste protsesside võimalike katkestuste mõju vähendamiseks ja tegevuse jätkuvuse tagamiseks on koostatud talitluspidevuse plaanid. Välisaudiitorid hindavad korrapäraselt panga riskijuhtimise korraldust.

Eesti Panga finantsriskide hindamiseks kasutatakse nii riskiväärtuse (ingl *Value at Risk*) kui eeldatava puudujäägi (ingl *Expected Shortfall*) riskihinnanguid. Rohkemate riskimõõdikute kasutamise vajaduse tingis oluliselt suurenenud bilansi-maht ning muutustega kaasnevad riskid.

Eesti Panga varad on mõjutatud erinevatest riskidest, nagu turu-, krediidi- ning likviidsusrisk. Riske hallatakse igapäevaselt, seades investeringutele erinevaid riskilimiite ning tõhustades ettevaatusabinõusid (näiteks rakendades nelja silma printsiipi, hoides lahus otsustus- ja kontrollifunktsioonid jne).

Rahapoliitikaga mitteseotud investeringute riske mõõdetakse võimaluse korral riskiväärtusega ja piiratakse normportfelli suhtes. Normportfelli kinnitab Eesti Panga juhatus ning see määrab Eesti Panga investeringute üldise riskitaluvuse. Praegu koosneb normportfell võlakirjadest ning aktsiafondi osakust. Juhatus määrab normportfelliga ka aktsepteeritava valuutariski suuruse. Võlakirjaportfelli valuutarisk on maandatud valuuta forvardtehingutega. Riske, mida ei mõõdetata riskiväärtusega, piiratakse koguseliselt või mõne muu parameetri abil. Tehingu osapoolte riski hallatakse erinevate lepingute sõlmimisega. Investeerimisvara haldamisel lubatud finantsinstrumentide nimekirja kinnitab Eesti Panga president. Lubatud riskide piiridesse mahtumist kontrollib riskihalduse allosakond.

Lisaks reservihaldusest tulenevatele riskidele on Eesti Panga varad sõltuvad ka rahapoliitiliste tehingute riskidest. Rahapoliitiliste tehingutega seotud riske hallatakse ühiselt Eurosüsteemi Riskide Haldamise Komitees, mille liikmed on euroala riikide keskpankade, sh Eesti Panga, esindajad. Välja on töötatud riskiraamistik, mis näiteks näeb ette tingimused tehingu osapooltele, rahapoliitiliste operatsioonide tagatiseks toodavatele varadele, ostuprogrammide raames ostetavatele finantsinstrumentidele jms. Eelmisel aastal suuri muudatusi rahapoliitiliste tagatisvarade riskiraamistikku ei tehtud, küll aga suurenesid eurosüsteemi riskid oluliselt eelkõige erinevate varaostuprogrammide tõttu. Kooskõlas EKPSi ja EKP põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonide ning väärtpaberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama võrdeliselt EKP kapitali sissemakstud osadega.⁹

⁹ Vastavalt EKPSi ja EKP põhikirja artiklile 29 märgivad liikmesriikide keskpangad vastavalt kapitalivõtmele oma osa EKP kapitalis. Kapitalivõtme arvestamisel võetakse võrdses osas arvesse liikmesriikide osa Euroopa Liidu elanikkonnas ja sisemajanduse koguproduktis. Osakaalu korrigeeritakse iga viie aasta järel või uue liikmesriigi ühinemisel Euroopa Liiduga. Kuna euroala välised liikmesriigid ei oma õigust kapitalivõtme alusel jaotatavale EKP kasumile ja kahjumile, on Eesti Panga osalus EKP riskide jagamises alates 1. jaanuarist 2015 0,2739%.

JUHATUSE KINNITUS 31. DETSEMBRIL 2017 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Juhatus deklareerib oma vastutust Eesti Panga 31. detsembril 2017 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande koostamise eest.

Eesti Panga raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.¹⁰ Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Eesti Panga vara, kohustusi, kapitali ning majandustegevuse tulemust.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eelmises lõigus kirjeldatud nõuete kohaselt eeldab juhatuselt hinnanguid, mis mõjutavad Eesti Panga varasid ja kohustusi aruande kuupäeva seisuga ning tulusid ja kulusid aruandeperioodil. Need hinnangud põhinevad kättesaadaval infol Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud majandustehingute lõplikud tulemused võivad erineda juhatuse antud hinnangutest.

Raamatupidamise aastaaruandele on 19. märtsil 2018 alla kirjutanud kõik sellel päeval juhatusse kuulunud liikmed.

Ardo Hansson Eesti Panga president, juhatuse esimees

Ülo Kaasik Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

Madis Müller Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

¹⁰ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk.3).

BILANSS SEISUGA 31. DETSEMBER 2017 JA 2016

tuhat eurot

	Kirje	31.12.2017	31.12.2016
VARAD			
Kuld ja nõuded kullas	1	8 926	9 059
Nõuded välisvääringus euroalaväliste residentide vastu		279 401	323 076
Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu	2	71 163	94 642
Pankade saldod, väärtpaberiinvesteeringud ja muud välisvarad	3	208 238	228 434
Nõuded välisvääringus euroala residentide vastu	4	103 065	102 104
Nõuded eurodes euroalaväliste residentide vastu	5	25 402	11 949
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidasutustele	6	91 210	86 000
Muud nõuded eurodes euroala krediidasutuste vastu	7	7 365	4 873
Euroala residentide väärtpaberid eurodes		5 152 215	3 398 564
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	8	5 103 761	3 339 318
Muud väärtpaberid	9	48 454	59 246
Eurosüsteemisesed nõuded		2 708 062	2 757 818
Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas	10	88 853	88 853
Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded	11	111 730	111 730
Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis	12	1 550 197	1 619 515
Muud eurosüsteemisesed nõuded (neto)	13	957 282	937 720
Muud varad		67 260	67 485
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	14	17 354	17 304
Muud finantsvarad	15	234	234
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	536	91
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	17	43 314	32 629
Mitmesugused muud varad	18	5 822	17 227
VARAD KOKKU		8 442 906	6 760 928

Selgitused lk 60–81 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

		<i>tuhat eurot</i>	
	Kirje	31.12.2017	31.12.2016
KOHUSTUSED			
Ringluses olevad pangatähed	19	2 950 204	2 838 064
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu		4 559 041	3 192 216
Arvelduskontod (sh kohustusliku reservi katmiseks)	20	4 559 041	3 192 216
Muud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu	21	8 631	0
Kohustused eurodes teiste euroala residentide vastu	22	220 216	18 207
Valitsussektor		208 591	7 117
Muud kohustused		11 625	11 090
Kohustused eurodes euroalaväliste residentide vastu	23	8 631	5 207
Kohustused välisväeringus euroalaväliste residentide vastu	24	0	15 758
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje	25	73 590	78 981
Muud kohustused		55 490	58 036
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	158	7 553
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	26	6 032	5 202
Mitmesugused muud kohustused	27	49 300	45 281
Eraldised	28	74 312	67 122
Ümberhindluskontod	29	28 019	19 039
Kapital ja reservid	30	460 447	436 895
Kapital		246 133	222 581
Reservid		214 314	214 314
Aruandeaasta kasum		4 325	31 403
KOHUSTUSED KOKKU		8 442 906	6 760 928

Selgitused lk 60–81 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Üldpõhimõtted

Eesti Panga (edaspidi „pank”) raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.¹¹ Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eeldab juhatusele hinnanguid Eesti Panga varasid ja kohustusi ning aruandeperioodi tulusid ja kulusid mõjutavate asjaolude kohta bilansikuupäeva seisuga. Need hinnangud põhinevad raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga kättesaadaval teabel Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta.

Eesti Pank ei koosta rahavoogude aruannet, kuna Eesti Panga kui keskpanga rolli arvestades ei pakuks rahavoogude aruande avaldamine finantsaruande lugejatele olulist asjakohast teavet.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui puudub viide mõnele teisele ühikule.

Bilansikirjed on rühmitatud residentsuse (euroala, mitteeuroala) ja valuuta (euro, muud valuutad) järgi. Eraldi ridadel tuuakse välja rahapoliitikaga seotud nõuded ja kohustused.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse põhimõttest lähtudes, välja arvatud juhtudel, mida on lähemalt selgitatud järgnevatel arvestuspõhimõtetes.

Varad ja kohustused

Varad ja kohustused kajastatakse bilansis, kui on tõenäoline, et pank saab varast või kohustusest tulevikus majanduslikku kasu või kahju; peaaegu kõik varade ja kohustustega seotud riskid ning õigused on üle võetud; vara või kohustuse väärtust ja sellest tekkivat tulu või kulu saab usaldusväärselt mõõta.

Finantsvarad ja kohustused

Finantsvarad hõlmavad raha, lepingulist õigust saada teiselt poolelt raha või muud finantsvara, ja lepingulist õigust vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kasulikel tingimustel. Finantskohustused hõlmavad lepingulist kohustust tasuda teisele poolele raha või muu finantsvaraga või vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kahjulikel tingimustel.

Finantsvara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Finantskohustus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle eest saadud tasu õiglane väärtus. Finantsvara ja -kohustust arvestatakse edaspidi selle tüübist tulenevalt turuväärtuses, soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses. Turuväärtuse all mõistetakse summat, mille eest informeeritud, mitteseotud ning huvitatud pooled vahetavad varasid või arveldavad kohustusi. Turuväärtuses kajastatavat finantsvara hinnatakse ümber igal bilansipäeval.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatav finantsvara hinnatakse alla, kui on tõenäoline, et selle kaetav väärtus on väiksem bilansilisest väärtusest. Olulise finantsvara väärtuse langust hinnatakse iga objekti puhul eraldi. Väärtuse langust hinnatakse kogumina niisuguse finantsvara puhul, mis ei ole individuaalselt oluline ja mille korral ei ole otseselt teada, et selle väärtus on langenud. Finantsvara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi tulude-kulude aruandes kuluna.

Välisväeringus toimunud tehingute kajastamine

Välisväeringus nomineeritud finantsinstrumentidega tehtud tehingud (v.a väärtpaberitehingud) kajastatakse tehingupäeval bilansivälistel kontodel. Arvelduspäeval pööratakse bilansivälised kanded ümber ja tehingud kajastatakse bilansis. Välisvaluuta ost ja müük mõjutavad välisvaluuta netopositsiooni tehingupäeval ning realiseeritud müügitulem arvutatakse samuti

¹¹ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk.3).

tehingupäeval. Välisväeringus nomineeritud finantsinstrumentidelt kogunenud intress ning üle- või alakurss arvutatakse ja kirjendatakse iga päev. Need summad mõjutavad iga päev ka välisvaluuta positsiooni.

Välisväeringus nomineeritud varad ja kohustused konverteeritakse eurodeks bilansipäeval kehtiva Euroopa Keskpanga vahetuskursi alusel. Tulud ja kulud konverteeritakse tehingu kajastamise päeval kehtiva Euroopa Keskpanga vahetuskursi alusel. Bilansiliste ja bilansiväliste instrumentide ning välisvaluutavarade ja -kohustuste ümberhindlus toimub väeringute kaupa.

Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) arvestusühik (SDR) määratakse valuutakorvi alusel. Eesti Pangale kuuluvate IMFi arvestusühikute ümberhindamiseks arvutati SDRi väärtus viie väeringu (USA dollar, euro, Jaapani jeen, Suurbritannia nael ja Hiina renminbi) vahetuskursside kaalutud summana eurosse seisuga 29. detsember 2017.

2017. ja 2016. aasta 31. detsembril kasutati järgmisi valuutakursse:

	31.12.2017	31.12.2016
USD	1,1993	1,0541
GBP	0,88723	0,85618
JPY	135,01	123,4
CNY	7,8044	7,3202
SDR	0,842034	0,78456

Kuld

Kulla väärtust hinnatakse aasta lõpu turuhinna alusel, eristamata hinna ja valuuta ümberhindluse erinevusi. 31. detsembril 2017 lõppenud aastal hinnati kulla väärtust sama aasta 29. detsembril kehtinud euro ja USA dollari vahetuskursi põhjal arvutatud kullaunsi eurohinna alusel.

Väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavaid väärtpabereid kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse. Euroopa Keskpanga nõukogu hindab regulaarselt nende väärtpaberitega seotud finantsriske. Iga-aastaselt vara väärtuse languse kontrollimisel võetakse aluseks hinnangulised tagasisaadavad summad aasta lõpu seisuga.

Muud väärtpaberid

Turukõlblikke väärtpabereid (v.a rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid) ja muid samalaadseid varasid hinnatakse konkreetsete väärtpaberite kaupa bilansipäeval kehtinud keskmiste turuhindade või asjakohase tulukõvera alusel. 31. detsembril 2017 lõppenud aasta puhul kasutati sama aasta 29. detsembril kehtinud keskmisi turuhindu.

Tulude kajastamine

Tulud ja kulud on kajastatud tulude-kulude aruandes arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Välisvaluuta, kulla ja väärtpaberite müügist saadud realiseeritud kasum ja kahjum kajastuvad tulude-kulude aruandes. Need arvutatakse vastava vara keskmise hinna alusel.

Realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes, vaid bilansis real „Ümberhindluskontod“.

Realiseerimata kahjum kajastatakse aasta lõpu seisuga tulude-kulude aruandes real „Finantsvarade allahindlused“, kui see ületab vastaval ümberhindluskontol kajastatud eelnevate perioodide ümberhindluskasumit. Ühe valuuta-, väärtpaberija kullapositsiooni realiseerimata kahjumit ei tasaarvestata teise valuuta-, väärtpaberija kullapositsiooni realiseerimata kasumiga. Kui mis tahes valuuta-, väärtpaberija või kullapositsiooni puhul tuvastatakse aasta lõpus realiseerimata kahjum, vähendatakse selle keskmist hinda, et see vastaks aasta lõpu vahetuskursile või turuhinnale.

Ostetud väärtpaberite üle- ja alakursid kajastatakse osana intressitulust ning amortiseeritakse igapäevaselt väärtpaberija eluea lõpuni.

Rahapoliitiliste operatsioonide intressitulud ja -kulud esitatakse netona bilansi(alam-)kirjete kaupa.

Pöördtehingud

Repotehingud ehk väärtpaberite müügi- ja tagasiostutehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel võetud laenuna, st väärtpaberid kajastatakse bilansis varana ning tagasiostusumma kohustusena.

Pöördrepotehingud ehk väärtpaberite ostu- ja tagasimüügitehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel antud laenuna. Pöördrepotehingute tagatiseks olevaid väärtpabereid ei kajastata panga bilansis.

Investeeringud aktsiatesse

Investeeringud aktsiatesse on kajastatud turuväärtuses, kui seda saab usaldusväärselt hinnata. Aktsiate turuväärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kui aktsiatega aktiivselt ei kaubelda ning puuduvad nende väärtuse usaldusväärse hindamise alternatiivsed meetodid. Kõnealusel juhul kajastatakse aktsiad soetusmaksumus, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse. Aktsiate müügitulu ja -kulu on kirjendatud tulude-kulude aruandes pärast seda, kui kõik müügitingimused on täidetud. Dividenditulu on kajastatud perioodi tuluna.

Põhivara

Põhivaraks peetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 3200 eurost. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumus, mis koosneb ostuhinnast ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekute. Põhivarana on bilansis kajastatud maa, hooned, hoonete tehnosüsteemid, infotehnoloogia riistvara, tarkvara ja muu pikaajalise kasutusega vara. Samuti kajastatakse põhivara hulgas ettemaksed põhivara eest.

Maa ja kunsti- ning kultuurivara soetusmaksumust ei amortiseerita. Lähtudes varade eeldatavast kasutuseast, arvestatakse ülejäänud põhivaralt kulumit lineaarsel meetodil allpool esitatud kulumimäärade kohaselt.

	2017
Hooned ja ehitised	3%
Hoonete tehnosüsteemid	10%
Riistvara	20%
Tarkvara, mootorsõidukid	10–50%
Muu põhivara	7–20%

Tarkvara kulumimäärade eristamise vajadus tuleneb kõrge soetusmaksumuse ja erineva kasuliku tööeaga rakendustarkvara kasutuselevõtust.

Hilisemad väljaminekud materiaalse põhivara objektile kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et pank saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Jooksvad hooldus- ja remonditööd kajastatakse perioodikuluna.

Eraldised valuutakursi-, intressimäära-, krediidi- ja kullahinnariski katmiseks

Keskpanga tegevust arvestades võib pank moodustada bilansis eraldise valuutakursi-, intressimäära-, krediidi- ja kullahinnariski katmiseks. Panga juhatus otsustab eraldise suurendamise või vähendamise panga riskipositsiooni põhjendatud hinnangu alusel. Riskieraldist kasutatakse ümberhindluskontodega katmata kahjude katmiseks juhatuse kinnitatud mahus. Kui riskidele antud hinnangu tagajärjel eraldise suurust vähendatakse, siis kajastatakse vähendatav summa aruan- deperioodi tuluna.

Finantsinspeksiooniga seotud nõuded ja kohustused

Eesti Panga bilansis on nõue finantsinspeksiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest ning kohustus seoses finantsinspeksiooni arvelduskontoga Eesti Pangas.

Bilansivälised instrumendid

Välisvaluutainstrumendid, st välisvaluuta forvardtehingud, valuutavahetustehingute forvardosad ja muud välisvaluutainstrumendid, mis hõlmavad ühe valuuta vahetamist teise vastu tulevasel kuupäeval, arvatakse kursivahest tuleneva kasumi ja kahjumi arvutamisel välisvaluuta netopositsiooni hulka.

Intressimäära instrumendid hinnatakse ümber konkreetsete instrumentide põhiselt. Intressimäära futuurlepingute marginaalide igapäevased muutused kajastatakse tulude-kulude aruandes. Optsioonitehinguid ja intressimäära vahetuslepinguid hinnatakse üldtunnustatud meetodite kohaselt, kasutades kättesaadavaid turuhindu ja -kurse ning diskontotegeureid alates arvelduspäevast kuni hindamispäevani.

Tingimuslikud kohustused

Tingimuslike kohustustena avalikustatakse aastaaruande lisades lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on panga juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Varade ja kohustuste positsioone korrigeeritakse sündmuste korral, mis ilmsid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega ja/või mõjutavad oluliselt varade ja kohustuste olukorda bilansipäeval. Olulised bilansipäevajärgsed sündmused, mis ei mõjuta varade ega kohustuste olukorda bilansipäeval, avaldatakse aastaaruande lisas.

Ringluses olevad pangatähed

Europangatähti lasevad ringlusse Euroopa Keskpank ja euroala riikide keskpangad, kes koos moodustavad eurosüsteemi.¹² Ringluses olevate europangatähtede koguväärtus jaotatakse eurosüsteemi riikide keskpankade vahel iga kuu viimasel tööpäeval vastavalt pangatähtede jaotamise alusele.¹³

Euroopa Kesk pangale jaotatud osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest on 8%. Ülejäänud 92% on jaotatud eurosüsteemi riikide keskpankadele vastavalt nende kapitaliosalusele Euroopa Kesk pangas. Eesti Panga osa eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud pangatähtede koguväärtusest on avaldatud bilansi kohustuste poolel kirjel „Ringluses olevad pangatähed”.

Pangatähtede jaotamise aluse kohaselt eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud europangatähtede väärtuse ja keskpankade tegelikult ringlusse lastud europangatähtede väärtuse erinevust kajastatakse eurosüsteemisest saldodena. Need nõuded või kohustused¹⁴ avaldatakse allkirjel „Eurosüsteemi-sisesed saldod: netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis” (vt „Eurosüsteemi-sisesed saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevaid eurosüsteemi-sisesid saldodid korrigeeritakse eurosularahale ülemineku aasta¹⁵ ja sellele järgneva viie aasta jooksul, et vältida suuri muutusi riikide keskpankade tuludes eelnevate aastatega võrreldes. Korrigeerimisel võetakse arvesse erinevust vaatlusalusel perioodil¹⁶ eurosüsteemi riikide keskpankade ringlusse lastud pangatähtede keskmise väärtuse ja nende pangatähtede keskmise väärtuse vahel, mis neile sel perioodil EKP kapitali märkimise aluse järgi oleks jaotatud. Korrigeerimisi vähendatakse aasta-aastalt kuni eurosularaha kasutuselevõttule järgnenud kuuenda aasta esimese päevani, kui tulu pangatähtedelt jaotatakse täielikult võrdeliselt eurosüsteemi riikide keskpankade EKP kapitali sisse makstud osadega. Nendelt saldodelt saadav intressitulu ja -kulu tasaarveldatakse EKP kaudu ja avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Puhas intressitulu”.

12 EKP 13. detsembri 2010. aasta otsus (EKP/2010/29) europangatähtede emiteerimise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 35, 9.2.2011, lk 26).

13 Pangatähtede jaotamise alus – protsentuaalne väärtus, mis tuleneb EKP osa arvessevõtmisest europangatähtede koguväljalaskes ja kapitali märkimise aluse kohaldamisest riikide keskpankade osale selles kogusummas.

14 EKP 3. novembri 2016. aasta otsus (EKP/2016/36) eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide keskpankade emissioonitulu jaotuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 347, 20.12.2016, lk 26).

15 Eurosularahale ülemineku aasta on aasta, kui europangatähed saavad liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks.

16 Vaatlusperiood on 24 kuu pikkune ajavahemik, mis algab 30 kuud enne päeva, kui europangatähed saavad vaadeldavas liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks. Eesti Panga puhul oli see periood juuli 2008 kuni juuni 2010.

Meenemündid

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Meenemüntide müügist saadud tulu kajastatakse tulude-kulude aruandes tekkepõhiselt.

Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus

Euroopa Keskpanga nõukogu otsuse kohaselt tuleb EKP emissioonitulu, mis tekib 8% europangatähtede jaotamisest EKP-le, ja EKP tulu, mis tekib väärtpaberituruprogrammi (SMP), pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP) ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) raames ostetud väärtpaberitelt, täies ulatuses jaotada eurosüsteemi riikide keskpankadele samal majandusaastal, kui see tekib. Kui EKP nõukogu ei otsusta teisiti, jaotab EKP selle tulu järgneva aasta jaanuaris kasumi vahejaotuse käigus.¹⁷ Jaotatakse kogu tulu, välja arvatud juhul, kui EKP aasta puhaskasum on väiksem kui saadud tulu. Jaotatavat tulu võidakse vähendada juhul, kui EKP nõukogu teeb otsuse eraldise moodustamiseks katmaks valuutakursi-, intressimäära-, krediidi- ja kullahinnariske. EKP nõukogu võib ka otsustada, et kulud, mida EKP on kandnud seoses europangatähtede emiteerimise ja käitlemisega, kaetakse ringluses olevatelt europangatähtedelt saadud tulust.

Eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud tulu avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Tulu aktsiatelt ja osalustelt“.

Eurosüsteemi-sisesed saldod

Eurosüsteemi-sisesed nõuded, mis tulenevad Eesti Panga kapitaliosalusest Euroopa Keskpangas, esitatakse kirjel „Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas“.

Eurosüsteemi-sisesed saldod, mis tulenevad eurosüsteemiga liituvate riikide EKP-le üle kantud välisvaluutareserveidest, nomineeritakse eurodes ja esitatakse kirjel „Välisvaluutareserveid ülekandmisega samaväärsed nõuded“.

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevad eurosüsteemi-sisesed saldod esitatakse ühtse netovara või -kohustusena kirjel „Netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“ (vt „Ringluses olevad pangatähed“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemi-sisesed saldod tulenevad valdavalt Euroopa Liidus tehtavatest piiriülestest maksetest, mis arveldatakse keskpanga rahas eurodes. Enamasti algatavad neid tehinguid erasektori üksused (st krediidasutused, ettevõtted ja üksikisikud). Tehingud töödeldakse TARGET2¹⁸ kaudu ja nende põhjal tekivad vastastikku saldod Euroopa Liidu keskpankade TARGET2 kontodel. Saldod tasaarveldatakse ja suunatakse iga päev EKP-le, mille tulemusena jääb iga liikmesriigi keskpangale netopositsioon EKP suhtes. Euroala riikide keskpankade eurosüsteemi-sisesed nõuete ja kohustuste positsioonid EKP suhtes, mis tulenevad nende osalusest TARGET2s, ning muud eurosüsteemi-sisesed positsioonid eurodes (nt kasumi vahejaotus keskpankadele, rahatulu jaotamine) esitatakse bilansis ühtse varade või kohustuste netopositsioonina kirjetel „Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)“ või „Muud eurosüsteemi-sisesed kohustused (neto)“.

¹⁷ EKP 15. detsembri 2014. aasta otsus (EKP/2014/57) Euroopa Keskpanga tulu vahepealse jaotamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 53, 25.2.2015, lk 24).

¹⁸ Üleeuroopaline automatiseeritud reaalaajaline brutoarvelduste kiirülekandesüsteem.

BILANSI LISA

KIRJE 1 – KULD JA NÕUDED KULLAS

Eesti Panga kullareservide väärtuse muutusest annab ülevaate alljärgnev tabel.

	31.12.2017	31.12.2016
Kuld (untsi)	8250,171	8250,171
Unsi turuhind (eurot)	1081,881	1098,046
Ümberhindlus (tuhat eurot)	1 738	1 871
Turuväärtus (tuhat eurot)	8 926	9 059

KIRJE 2 – NÕUDED RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI VASTU

Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu sisaldavad IMFi arvestusühiku (SDR) kontot IMFis ja reservpositsiooni IMFis.

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
SDRi konto IMFis	29 258	31 389
Reservpositsioon IMFis	41 905	63 253
Osalus IMFis	289 272	310 635
IMFi konto nr 1	-247 367	-247 382
Kokku	71 163	94 642

SDRi konto Rahvusvahelises Valuutafondis

IMFi igale liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenu tehingute ja mitmesuguste muude operatsioonide korral. SDRi kontol kajastatakse IMFi liikmesriikidele välisreservide toetuseks ja ülemaailmse likviidsuse suurendamiseks jagatud SDRid (vt bilansi lisa kirje 25 „Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje“).

Reservpositsioon Rahvusvahelises Valuutafondis

Eesti Pank esindab Eesti Vabariiki Rahvusvahelises Valuutafondis. IMFi igale liikmesriigile on kehtestatud kvoot, mis määrab tema osaluse (liikmemaksu) suuruse ja hääleõiguse IMFis. Rahvusvahelise Valuutafondi liikmeks olek on kajastatud varades ja võrdub liikmesriigi kvoodiga.

Eesti Vabariigi kvoot Rahvusvahelises Valuutafondis oli 2017. aasta lõpul 243,6 miljonit SDRi.

Reservpositsiooni IMFis moodustab kvoodi ja IMFi konto nr 1 netosumma. Reservpositsiooni suurust mõjutab Eesti Vabariigi osalemine IMFi finantstehingute plaanis (FTP). Reservpositsiooni vähenemise põhjus 2017. aastal oli FTP laenude tagasimakse summas 14,3 miljonit SDRi (2016. aastal 2 miljonit SDRi). Eesti osaleb IMFi finantstehingute plaanis alates 2012. aastast.

KIRJE 3 – PANKADE SALDOD, VÄÄRTPABERIINVESTEERINGUD JA MUUD VÄLISVARAD

Kirjel 3 kajastatakse pangakontode jäägid välisväringus euroalavälistes krediitiasutustes, USA dollarites nomineeritud tähtajalised hoised ja pöördrepotehingud ning USA, Austraalia ja Kanada dollarites nomineeritud investeeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse. Eesti Panga välisvaluutareservid olid paigutatud peamiselt USA valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud väärtpaberite fondidesse, Austraalia ja Kanada valitsuste väärtpaberitesse.

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Väärtpaberid	99 280	200 483
Väärtpaberite fondid	97 535	0
Arvelduskontod	10 256	2 129
Tähtajalised hoiused	1 167	10 246
Pöördrepotehingud	0	15 576
Kokku	208 238	228 434

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
USD	99 759	128 400
AUD	50 085	48 484
CAD	49 767	51 169
CHF	8 455	2
GBP	105	241
JPY	59	76
CNH	32	34
DKK	2	2
NOK	0	1
NZD	-5	24
SEK	-21	1
Kokku	208 238	228 434

KIRJE 4 – NÕUDED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 4 kajastatakse pangakontode jäägid välisvääringus euroala krediidasutustes ja USA dollarites nomineeritud tähtajalised hoiused ning investeringud euroala residentide aktsiatesse.

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiad	101 272	100 490
Arvelduskontod	1 793	1 614
Kokku	103 065	102 104

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
USD	102 418	101 624
CAD	390	195
AUD	268	207
SEK	198	206
CHF	8	9
NZD	2	0
NOK	1	0
JPY	-32	7
GBP	-188	-144
Kokku	103 065	102 104

KIRJE 5 – NÕUDED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 5 kajastatakse pangakontode jäägid eurodes euroalavälistes krediidasutustes, eurodes nomineeritud pöördreotehingud ja investeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse.

	31.12.2017	31.12.2016
Väärtpaberid	15 959	6 609
Pöördreotehingud	8 993	5 190
Arvelduskontod	450	150
Kokku	25 402	11 949

tuhat eurot

KIRJE 6 – RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDEGA SEOTUD LAENUD EURODES EUROALA KREDIIDASUTUSTELE

Eurosüsteemi omanduses on kokku 764 310 miljoni euro väärtuses rahapoliitilisi nõudeid, millest Eesti Panga bilansis on 91,2 miljoni euro väärtuses (2016. aastal 86 miljoni euro väärtuses) pikemaajalisi refinantseerimistinguid tähtaegadega 48 kuud. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonidega seotud realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama võrdeliselt EKP kapitali sisse makstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sisse makstud kapitalis on 0,27390%.

Kahjum võib tekkida vaid siis, kui vastaspool jääb maksejõuetuks ja kui vastaspoole tagatise realiseerimisest saadud vahendid on ebapiisavad. Euroopa Keskpanga nõukogu on välistanud riskide jagamise, kui tegu on tagatise, mida riikide keskpangad võivad aktsepteerida omal vastutusel.

2016. aastal võttis Euroopa Keskpanga nõukogu kasutusele uue, nelja sihtotstarbelise pikemaajalise refinantseerimisoperatsiooni (TLTRO II) sarja. Need on nelja-aastase tähtajaga operatsioonid, mille ennetähtaegne tagasimaksevõimalus saabub pärast kahte aastat. TLTRO II operatsioonidele kohaldatav intressimäär sõltub vastava osapoole laenamise võrdlusalusest ajavahemikul alates jaotamisest kuni jaanuarini 2018. Tegelik määr kehtestatakse 2018. aastal ning see jääb põhiliste refinantseerimisoperatsioonide intressimäära ning jaotamise ajal kehtinud hoiustamise püsivõimaluse intressimäära vahele. Võttes arvesse, et tegelik määr selgub alles 2018. aastal, mistõttu pole antud ajahetkel võimalik usaldusväärselt hinnangut anda, on kasutatud 2017. aasta TLTRO II intressi arvutamiseks hoiustamise püsivõimaluse intressimäära.

KIRJE 7 – MUUD NÕUDED EURODES EUROALA KREDIIDASUTUSTE VASTU

Kirjel 7 kajastatakse pangakontode jäägid eurodes euroala krediidasutustes.

KIRJE 8 – RAHAPOLIITIKA EESMÄRGIL HOITAVAD VÄÄRTPABERID

Kirjel 8 kajastatakse väärtpaberid, mis Eesti Pank on omandanud pandikirjade teise ostukava (CBPP2) raames¹⁹, väärtpaberituruprogrammi (SMP) raames²⁰ ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) raames²¹.

Väärtpaberituruprogramm lõpetati 6. septembril 2012. Pandikirjade teine ostukava lõpetati 31. oktoobril 2012.

Kõigi nende ostukavade raames ostetud väärtpabereid hinnatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, väärtpaberite alahindlus tehakse väärtuse languse korral (vt „Väärtpaberid” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Väärtpaberite amortiseeritud soetusmaksumused ja turuväärtused²², mida ei kajastata bilansis või tulude-kulude aruandes ning esitatakse vaid teavitamise eesmärgil, on järgmised:

¹⁹ EKP 3. novembri 2011. aasta otsus (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostu kava rakendamise kohta (ELT L 297, 16.11.2011, lk 70).

²⁰ EKP 14. mai 2010. aasta otsus (EKP/2010/5) väärtpaberituruprogrammi loomise kohta (ELT L 124, 20.5.2010, lk 8).

²¹ EKP 4. märtsi 2015. aasta otsus (EKP/2015/10) avaliku sektori varade järelturult ostmise kava kohta (ELT L 121, 14.5.2015, lk 20, muudatustega).

²² Turuväärtused on ligikaudsed ja tuletatakse turunoteeringute alusel. Kui turunoteeringud ei ole kättesaadavad, arvutatakse turuväärtused eurosüsteemi sisemudelite abil.

tuhat eurot

	31.12.2017		31.12.2016	
	Amortiseeri- tud soetus- maksumus	Turuväärtus	Amortiseeri- tud soetus- maksumus	Turuväärtus
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	5 006 947	5 016 371	3 217 270	3 227 803
Institutsioonide võlakirjad	4 947 756	4 957 024	3 155 618	3 165 692
Elering	59 191	59 347	61 652	62 111
Väärtpaberituruprogramm	89 329	95 785	108 568	119 545
Pandikirjade teine ostukava	7 485	8 379	13 480	14 647
Kokku	5 103 761	5 120 534	3 339 318	3 361 995

Väärtpaberituruprogrammi alusel hoitavate väärtpaberite soetusmaksumus vähenes seoses väärtpaberite lunastamisega.

2017. aastal jätkas eurosüsteem laiendatud varaostukava²³ ostudega, mis hõlmab pandikirjade kolmandat ostukava²⁴, varaga tagatud väärtpaberite varaostukava²⁵, avaliku sektori väärtpaberite ostukava²⁶ ja ettevõtlussektori varaostukava²⁷.

Netooste tehakse koos varaostukava raames ostetud ning tähtaja lõpuni jõudnud väärtpaberitelt saadavate põhiosamaksete reinvesteeringutega.

Euroopa Keskpannga nõukogu on lubanud Eesti Pangal erandkorras osta varaostukava raames asendusostudena võrguettevõtte Elering võlakirju. Euroopa Keskpannga nõukogu tegi erandi, kuna erinevalt teistest euroala riikide keskpangadest pole Eesti Pangal võimalik osta järelturult oma valitsuse võlakirju. 2017. aasta lõpul oli võrguettevõtte Elering võlakirjade maht Eesti Panga bilansis 59,2 miljonit eurot.

Eurosüsteemi riikide keskpangade omanduses olevate väärtpaberituruprogrammi raames ostetud võlakirjade kogusumma on 82 490 miljonit eurot, millest Eesti Panga bilansis on 89,3 miljonit eurot. Eurosüsteemi riikide keskpangade omanduses olevate pandikirjade kolmanda ostukava raames ostetud võlakirjade kogusumma on 220 955 miljonit eurot. Avaliku sektori varade järelturult ostmise kava raames ostetud Euroopa institutsioonide võlakirjade kogusumma on 203 932 miljonit eurot, millest Eesti Panga bilansis on 4 948 miljonit eurot. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärtpaberiprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama võrdeliselt EKP kapitali sissemakstud osadega.

Euroopa Keskpannga nõukogu hindab regulaarselt nende programmide raames ostetud väärtpaberitega seotud finantsriske. Iga-aastaselt vara väärtuse languse kontrollimisel võetakse aluseks hinnangulised tagasisaadavad summad aasta lõpu seisuga.

2017. aastal ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava portfelli väärtuse languse testi tulemusena leiti, et ühe väärtpaberi väärtus on langenud. Konservatiivsuspõhimõtet järgides on Euroopa Keskpannga nõukogu pidanud kohaseks luua eraldi rahapoliitilistest operatsioonidest tulenevate kahjude katteks (vt bilansi lisa kirje 28 „Eraldised“). Kõnealune väärtpaber müüdi 2018. aasta jaanuaris.

KIRJE 9 – MUUD VÄÄRTPABERID

Kirjel 9 kajastatakse eurodes nomineeritud investeeringud euroala residentide väärtpaberitesse.

23 [Rohkem infot varaostukava kohta on EKP veebilehel.](#)

24 EKP 15. oktoobri 2014. a otsus (EKP/2014/40) tagatud võlakirjade kolmanda ostukava rakendamise kohta (ELT L 335, 22.11.2014, lk. 22).

25 EKP 19. novembri 2014. a otsus (EKP/2014/45) varaga tagatud väärtpaberite ostukava rakendamise kohta (ELT L 1, 6.1.2015, lk 4, muudatustega).

26 Selle ostukava alusel võivad EKP ja riikide keskpangad osta järelturult eurodes nomineeritud väärtpabereid, mille on välja andnud euroala keskvalitsused, piirkondlikud valitsused või kohalikud omavalitsused, euroalal asuvad tunnustatud asutused ning euroalal asuvad rahvusvahelised organisatsioonid ja euroalal asuvad mitmepoolsed arengupangad.

27 Selle ostukava alusel võivad riikide keskpangad osta eurodes nomineeritud investeeringujärku omavaid väärtpabereid, mille on väljastanud euroalal asutatud ettevõtted, mis pole pangad.

KIRJE 10 – KAPITALIOSALUS EUROOPA KESKPANGAS

Kirjel 10 kajastatakse Eesti Panga osalus Euroopa Keskpangas. Euroopa Keskpankade Süsteemi põhikirja artikli 28 järgi on EKPSi liikmesriikide keskpangad ainsad EKP kapitali märkijad. Märgitava kapitali arvutamise alus on kapitaliosaluse määär, mis on kehtestatud EKPSi põhikirja artikli 29 kohaselt; seda korrigeeritakse iga viie aasta järel.

Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP märgitud kapitali osakaalud ja sissemakstud osad on esitatud järgnevas tabelis.

	Osakaalud kapitali märkimises alates 1.01.2015 %	Märgitud kapital alates 1.01.2015 €	Sissemakstud kapital alates 1.01.2015 €
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,4778	268 222 025	268 222 025
Deutsche Bundesbank	17,9973	1 948 208 997	1 948 208 997
Eesti Pank	0,1928	20 870 614	20 870 614
Central Bank of Ireland	1,1607	125 645 857	125 645 857
Bank of Greece	2,0332	220 094 044	220 094 044
Banco de España	8,8409	957 028 050	957 028 050
Banque de France	14,1792	1 534 899 402	1 534 899 402
Banca d'Italia	12,3108	1 332 644 970	1 332 644 970
Central Bank of Cyprus	0,1513	16 378 236	16 378 236
Latvijas Banka	0,2821	30 537 345	30 537 345
Lietuvos Bankas	0,4132	44 728 929	44 728 929
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21 974 764	21 974 764
Central Bank of Malta	0,0648	7 014 605	7 014 605
De Nederlandsche Bank	4,0035	433 379 158	433 379 158
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212 505 714	212 505 714
Banco de Portugal	1,7434	188 723 173	188 723 173
Banka Slovenije	0,3455	37 400 399	37 400 399
Národná banka Slovenska	0,7725	83 623 180	83 623 180
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,2564	136 005 389	136 005 389
Vahesumma – euroala riikide keskpangad	70,3915	7 619 884 851	7 619 884 851
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,8590	92 986 811	3 487 005
Česká národní banka	1,6075	174 011 989	6 525 450
Danmarks Nationalbank	1,4873	161 000 330	6 037 512
Hrvatska narodna banka	0,6023	65 199 018	2 444 963
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	149 363 448	5 601 129
Narodowy Bank Polski	5,1230	554 565 112	20 796 192
Banca Națională a României	2,6024	281 709 984	10 564 124
Sveriges Riksbank	2,2729	246 041 586	9 226 559
Bank of England	13,6743	1 480 243 942	55 509 148
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad	29,6085	3 205 122 218	120 192 083
Kokku*	100,0000	10 825 007 070	7 740 076 935

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Euroalaga liitumisel kohaldati Eesti Pangale EKPSi põhikirja artikli 48.2 sätet, mille järgi on keskpank kohustatud tasuma osa EKP reservidest, ümberhindluskontodest ning EKP riskieraldisest vastavalt oma kapitaliosalusele EKPs. Kirjel kajastatakse reservide, ümberhindluskontode ning EKP riskieraldise eest tasutud summa 67 982 624 eurot.

KIRJE 11 – VÄLISVALUUTARESERVIDE ÜLEKANDMISEGA SAMAVÄÄRSED NÕUDED

Kirjel 11 kajastatakse Eesti Panga nõuded, mis tulenevad eurosüsteemiga liitumisel EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest. Kõnealune välisvaluutareserv koosnes 85% ulatuses Jaapani jeenidest ja 15% ulatuses kullast. Nõuded on nomineeritud eurodes nende ülekandmise ajal kindlaks määratud väärtuse alusel. Välisvaluutas üle kantud nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt, arvestamata kulda, millelt intressi ei maksta.

KIRJE 12 – NETONÕUDED SESES EUROPANGATÄHTEDE JAOTAMISEGA EUROSÜSTEEMIS

Kirje 12 hõlmab Eesti Panga nõudeid eurosüsteemi vastu seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis (vt „Ringluses olevad pangatähed” ja „Eurosüsteemi-sisesed saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).²⁸ Nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

KIRJE 13 – MUUD EUROSÜSTEEMI-SISESED NÕUDED (NETO)

Kirjel 13 kajastatakse netonõuded, mis tulenevad TARGET2 konto saldost, eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava rahatulu vahest tulenevast nõudest ning EKP kasumi vahejaotuse nõudest.

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
TARGET2	943 821	924 122
Rahatulu ümberjaotamine	10 755	10 951
EKP kasumi vahejaotus	2 705	2 647
Kokku	957 281	937 720

TARGET2 saldole makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. TARGET2 saldo suurenemine 2017. aastal on seotud peamiselt Eesti krediidiastutuste hoiuste mahu suurenemisega (vt bilansi lisa kirje 20 „Arvelduskontod (sh kohustusliku reservi katmiseks)”).

Nõue EKP vastu seoses rahatulu ümberjaotamisega tuleneb eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava rahatulu vahest (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Rahatulu puhastulem”).

Kirje hõlmab ka summasid, mida EKP peab euroala riikide keskpankadele maksma seoses kasumi vahejaotusega (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Euroopa Keskpanga nõukogu otsuse kohaselt jaotas EKP oma 2017. aasta tulu 988 miljonit eurot euroala riikide keskpankade vahel (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 34 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”).

²⁸ Eurosüsteemi europangatähtedega seoses valitud arvestusmetoodika kohaselt jaotatakse EKP-le ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest iga kuu 8%. Ülejäänud 92% ringluses olevate europangatähtede väärtusest jaotatakse iga kuu riikide keskpankadele, kusjuures riikide keskpangad kajastavad bilansis oma europangatähtede osatähtsust EKP kapitali sisse makstud osa kohaselt. Eespool nimetatud arvestusmetoodika järgi riigi keskpangale jaotatud europangatähtede väärtuse ja ringlusse lastud europangatähtede erinevus kajastatakse kirjel „Eurosüsteemi-sisesed netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis”.

KIRJE 14 – MATERIAALNE JA IMMATERIAALNE PÕHIVARA

tuhat eurot

Soetusmaksumus	Hooned	Riistvara	Tarkvara	Inventar	Mootorsõidukid	Kokku
Jääk 2016. aasta lõpul	27 854	3 847	3 679	5 797	31	41 208
Soetatud	176	976	1 203	210	0	2 565
Maha kantud, müüdüd	0	-603	-7	-3	0	-613
Jääk 2017. aasta lõpul	28 030	4 220	4 875	6 004	31	43 160
Akumuleeritud kulum						
Jääk 2016. aasta lõpul	13 614	3 205	3 234	5 256	19	25 328
Arvestatud	973	348	214	161	7	1 703
Vähendatud	0	-603	-7	-3	0	-613
Jääk 2017. aasta lõpul	14 587	2 950	3 441	5 414	26	26 418
Jääkväärtus						
Jääk 2016. aasta lõpul	14 240	642	445	541	12	15 880
Jääk 2017. aasta lõpul	13 443	1 270	1 434	590	5	16 742
Ettemaksed põhivara eest						
Jääk 2016. aasta lõpul	9	0	1 387	28	0	1 424
Jääk 2017. aasta lõpul	0	0	599	13	0	612
Kokku põhivara						
Jääk 2016. aasta lõpul	14 249	642	1 832	569	12	17 304
Jääk 2017. aasta lõpul	13 443	1 270	2 033	603	5	17 354

Põhivara soetati 2017. aastal 2 565 tuhande euro eest (2016. aastal 553 tuhande euro eest). Hoonete hangetest moodustasid peamise osa hoonete renoveerimise ja välisperimeetri kindlustamise tööd. Riistvarahanked olid seotud serverite, võrguseadmete ja varundussüsteemide soetamisega. Tarkvarahangetest olid suuremad osalus Euroopa ühtse väärtpaberite arveldusplatvormi TARGET2-Securities arendustöodes ning osamaksed teiste EKPSi tarkvarasüsteemide arenduste eest. Peamise osa põhivara soetuste ettemaksetest tehti statistika andmekogumisportaali arendustööde eest. Inventarihangetest moodustasid suure osa pangatähtede sorteri litsentside uuendused ning panga turvaseadmete ostud.

KIRJE 15 – MUUD FINANTSVARAD

Kirjel 15 kajastatakse Rahvusvaheliste Arvelduste Panga ja SWIFTi aktsiad.

Eesti Pangal on Rahvusvaheliste Arvelduste Pangas 214 aktsiat (200 hääleõigusega aktsiat) soetusmaksumusega 217 118 eurot ja 5 SWIFTi aktsiat soetusmaksumusega 17 150 eurot.

KIRJE 16 – BILANSIVÄLISTE INSTRUMENTIDE ÜMBERHINDLUSEST TULENEVAD ERINEVUSED

Kirjel 16 kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite ümberhindlusest tulenevaid muutusi. Muutused tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse ümber bilansipäeval kehtiva vahetuskursi alusel, võrreldes väärtusega eurodes, mis saadakse tehingute konverteerimisel vastava välisvääringu keskmise maksumuse alusel kõnealusel päeval.

KIRJE 17 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSTUD KULUD

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Intressinõuded	41 113	30 558
Väärtpaberid	39 863	29 335
Tuletistehingud	634	638
Rahapoliitika operatsioonid	455	538
Tähtajalised hoiused ja arvelduskontod	152	33
Pöördrepotehingud	8	3
Laenud	1	1
Eurosüsteemi-sisesed saldod	0	10
Ettemakstud kulud	970	899
Nõuded finantsinspektsiooni vastu	878	845
Muud nõuded	353	327
Kokku	43 314	32 629

KIRJE 18 – MITMESUGUSED MUUD VARAD

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Eesti Panga töötajate laenud	5 033	5 628
Lisatagatise nõudega laenud	420	247
Valuutavahetustehingud	292	11 311
Muud	45	41
Tuletistehingud	32	0
Kokku	5 822	17 227

Eesti Panga töötajatele on antud kinnisvaraga tagatud eluasemelaene maksimaalselt 30 aastaks. Enne 2012. aastat väljaantud eluasemelaenude intressimäär on krediidiasutustele makstav hoiustamise püsivõimaluse intressimäär, millele lisandub riskimarginaal, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär oli võrdne Euroopa Keskpanga hoiuseintressimääraga, mis 2017. aastal oli $-0,4\%$ (2016. aastal vahemikus $-0,4$ kuni $-0,3\%$) aastas. Intressimäära ülempiir on kahekordne Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär. Alates 2012. aastast välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub $0,5\%$, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Alates 2014. aasta juunikuust välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub $1,25\%$. Lisaks on töötajatele antud õppelaene tähtajaga kuni kümme aastat ja intressimääraga 5% aastas. Alates 2015. aasta 1. juulist lõpetati Eesti Panga töötajatele laenude andmine.

Kirjel kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute saldod. Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati.

KIRJE 19 – RINGLUSES OLEVAD PANGATÄHED

Kirje 19 kajastab Eesti Panga osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest (vt „Ringluses olevad pangatähed” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Eesti Panga tegelikult ringlusse lastud europangatähtede koguväärtus on väiksem kui pangatähtede jaotamise aluse kohaselt Eesti Pangale jaotatud europangatähtede väärtus. Erinevusest tulenev nõue kajastatakse bilansi kirjel 12 „Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“.

	31.12.2017	31.12.2016
		<i>tuhat eurot</i>
Europangatähed	1 400 007	1 218 549
Europangatähtede korrigeerimine	1 806 722	1 866 289
EKP pangatähed (8%)	-256 525	-246 774
Kokku	2 950 204	2 838 064

KIRJE 20 – ARVELDUSKONTOD (SH KOHUSTUSLIKU RESERVI KATMISEKS)

Kirjel 20 on kajastatud Eesti krediiasutuste arvelduskontod Eesti Pangas. Krediiasutuste arvelduskontodel kohustusliku reservi katmiseks hoitava raha eest makstav intress arvutatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Reservihoiuseid, mis ületavad nõutava kohustusliku reservi, tasustatakse nullprotsendilise või hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär on võrdne Euroopa Keskpanga hoiuseintressimääraga, mis 2017. aastal oli –0,4 % (2016. aastal vahemikus –0,4 kuni –0,3%). 2017. aastal oli krediiasutuste arvelduskontode keskmine saldo 3 220 392 672 eurot (2016. aastal 2 696 401 564 eurot).

KIRJE 21 – MUUD KOHUSTUSED EURODES EUROALA KREDIIDIASUTUSTE VASTU

Kirjel 21 kajastatakse eurodes nomineeritud repotehingud euroala krediiasutustega.

KIRJE 22 – KOHUSTUSED EURODES TEISTE EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirje 22 sisaldab peamiselt Eesti Pangas avatud finantsinspektsiooni ja tagatisfondi arvelduskonto saldot. Finantsinspektsiooni kontole arvestatakse intresse kord kuus arvelduskonto päeva jäägi alusel vastavalt EONIA (ingl *euro overnight index average*) intressimääradele, tagatisfondi kontole vastavalt hoiustamise püsivõimaluse intressimääradele.

KIRJE 23 – KOHUSTUSED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 23 kajastatakse euroalaväliste residentide hoiused eurodes ja eurodes nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 24 – KOHUSTUSED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 24 kajastatakse euroalaväliste residentide USA dollarites nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 25 – RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI ARVESTUSÜHIKUTE (SDR) VASTASKIRJE

Kirjel 25 kajastatakse kohustus IMFi vastu, mis tuleneb IMFi 2009. aasta 7. augusti otsusest suurendada kõigile liikmesriikidele suunatud SDRide emissiooni. Eesmärk oli liikmesriikide välisreserve toetades suurendada ülemaailmset likviidsust. SDRide jagamise tulemusena sai Eesti 61 965 241 SDRi (vt bilansi lisa kirje 2 „Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu“).

KIRJE 26 – VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULUD

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Intressikohustused	1 463	928
Tuletistehingud	925	814
Rahapoliitika operatsioonid	445	81
SDRi emissioon	88	28
Repotehingud	5	5
Tasumata arved	1 203	1 332
Maksudkohustused	1 015	968
Väljamaksmata töötasu	675	684
Puhkusereserv	493	454
Muud kohustused	1 183	836
Kokku	6 032	5 202

KIRJE 27 – MITMESUGUSED MUUD KOHUSTUSED

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Euromündid	49 146	45 124
Valuutaforvardtehingud	105	123
Muud kohustused	41	24
Tuletistehingud	7	0
Valuutavahetustehingud	0	10
Kokku	49 299	45 281

Kirjel 27 kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutaforvardite ja valuutavahetustehingute saldod. Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati.

KIRJE 28 – ERALDISED

Kirjel 28 kajastatakse eraldis valuuta-, intressi-, krediidi- ja kullahinnariski katteks (riskieraldis), eraldis Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks ning eraldis ettevõtlussektori väärtpaberi väärtuse langusest.

Riskieraldise moodustamise eesmärk on katta rahapoliitiliste operatsioonide ja investeerimisvarade finantsriskid eraldistega. Riskieraldise suurendamisel on lähtutud erinevatest riskihinnangutest (ingl *Value at Risk, Expected Shortfall*). Eraldise suuruse määramisel on lisaks riskihinnangutele arvesse võetud viimasel viiel aastal riskieraldise kantud summad ning panga reservide maht. 2017. aasta 31. detsembri seisuga on täiendava riskieraldise suurus 7,5 miljonit eurot (2016. aastal samuti 7,5 miljonit eurot) ning üldise riskieraldise suurus kasvas 45 miljoni euroni. Riskide suurenemine oli peamiselt tingitud varaostukava raames jätkunud väärtpaberiostudest.²⁹ Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärtpaberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama võrdeliselt EKP kapitali sisse makstud osadega.

2016. aastal moodustati eraldis summas 29,6 miljonit eurot Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks. Eraldise arvelt rahastatakse Eesti kroonide vahetusi eurode vastu. 2017. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 498,5 tuhat eurot. Eesti krooni pangatähti ja münte saab panga muuseumis eurodeks vahetada tähtajatult piiramatult

²⁹ Laiendatud varaostukava hõlmab pandikirjade kolmandat ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava, avaliku sektori väärtpaberite ostukava ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava (CSPP). [Lisateavet varaostukava kohta saab EKP veebilehelt.](#)

koguses kursiga 1 EUR = 15,6466 EEK.

Ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava portfelli suhtes tehtud väärtuse languse testi tulemusena on Euroopa Keskpanga nõukogu pidanud kohaseks luua rahapoliitiliste operatsioonide kahjude katmiseks eraldise koguväärtuses 68,9 miljonit eurot ühe eurosüsteemi keskpanga hoitud väärtpaberi suhtes. Eraldise suuruse arvutamisel on võetud arvesse teavet väärtpaberi müügi kohta 2018. aasta jaanuaris. See on kooskõlas bilansipäevajärgsete sündmuste korrigeerimise põhimõtetega Euroopa Keskpankade Süsteemi raamatupidamise ja finantsaruandluse raamistikus³⁰. EKPSi põhikirja artikli 32.4 kohaselt rahastavad seda eraldist kõik osalevate liikmesriikide keskpangad proportsionaalselt oma osaga EKP märgitud kapitalist 2017. aasta seisuga. Selle tulemusena loodi eraldis 188 635 eurot, mis vastab 0,27390%-le eraldise koguväärtusest.

KIRJE 29 – ÜMBERHINDLUSKONTOD

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Aktsiad	25 077	8 182
Kuld	1 738	1 871
Väärtpaberid	729	2 101
Välisvaluuta	364	6 885
Tuletistehingud	111	0
Kokku	28 019	19 039

Ümberhindluskontodel kajastatakse varade ja kohustuste realiseerimata tuludest tulenevad ümberhindlusreservid.

Aasta lõpu realiseerimata kulu kajastatakse tulude-kulude aruandes kuluna real „Finantsvarade allahindlused”.

KIRJE 30 – KAPITAL JA RESERVID

Kapitali ja reservide muutused 2017. aastal on esitatud alljärgnevas tabelis.

	<i>tuhat eurot</i>		
	31.12.2017	2016. aasta kasumi jaotus	31.12.2016
Põhikapital	100 000	0	100 000
Reservkapital	146 133	23 552	122 581
Erireserv	214 314	0	214 314
Kokku	460 447	23 552	436 895

Eesti Panga seaduse (EPS) paragrahvi 30 kohaselt suunatakse vähemalt 25% aastakasumist põhikapitali suurendamiseks kuni riigikogu poolt määratud summani.³¹ Riigikogu poolt määratud summa on EPSis sätestatud põhikapitali suurus, milleks on 100 miljonit eurot.³² Vähemalt 25% aastakasumist suunatakse Eesti Panga nõukogu otsusel reservkapitali täiendamiseks.³³ Eesti Panga nõukogu 28. aprilli 2015. aasta otsusega Eesti Panga 2014. aasta kasumi jaotamise kohta võrdsustus Eesti Panga reservkapital Eesti Panga põhikapitaliga. Reservkapitali võrdsustumisel põhikapitaliga otsustas riigikogu 12. aprillil 2016 jätkata Eesti Panga reservkapitali suurendamist 300 miljoni euron. Pärast nimetatud eraldiste tegemist võidakse osa kasumist Eesti Panga nõukogu otsuse alusel eraldada sihtkapitalide ja -fondide moodustamiseks ning täiendamiseks. Kasumi ülejäänud osa kantakse riigieelarvesse. Eesti Pank kandis 2017. aastal riigieelarvesse 25% 2016. aasta kasumist ehk 7,9 miljonit eurot.

30 EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), art 4 lg 3.

31 EPS § 30 lg 2.

32 EPS § 25 lg 2.

33 EPS § 30 lg 3.

TULUDE-KULUDE ARUANDE LISA

KIRJE 31 – PUHAS INTRESSITULU

tuhat eurot

	2017	2016
Puhas intressitulu	19 995	16 770
Intressitulu	43 951	45 686
Eurosüsteemi-sisesed saldod	19 152	16 184
Tuletistehingud	13 951	16 931
Väärtpaberid	7 856	12 367
Väärtpaberite fond	1 971	0
Hoiused	619	27
Pöördrepotehingud	200	86
Arvelduskontod	168	32
Tähtajalised hoiused	24	44
Eesti Panga töötajate laenud	10	15
Intressikulu	-23 956	-28 916
Tuletistehingud	-17 726	-20 854
Väärtpaberid	-5 290	-7 778
Arvelduskontod	-437	-98
Eurosüsteemi-sisesed saldod	-365	-38
Repotehingud	-138	-148

tuhat eurot

	2017	2016
Eurosüsteemi-sisesed intressitulud	19 152	16 184
Rahapoliitilised operatsioonid	12 262	9 721
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	6 890	6 127
TARGET2	0	181
Pangatähtede jaotamine eurosüsteemis	0	145
Välisvaluutareservide ülekandmine	0	10
Eurosüsteemi-sisesed intressikulud	-365	-38
Rahapoliitilised operatsioonid	-365	-38

KIRJE 32 – FINANTSTEHINGUTE, ALLAHINDLUSTE JA RISKIERALDISTE PUHASTULEM*tuhat eurot*

	2017	2016
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	-11 538	-31
Realiseeritud kasum finantstehingutest	2 009	10 278
Väärtpaberid	2 290	7 240
Aktsiad	1 759	-5
Finantsvarahalduse kulu	0	-244
Tuletistehingud	-627	-130
Valuutakursi tulud/kulud	-1 413	3 417
Finantsvarade allahindlused	-6 047	-2 809
Valuutakursi allahindlus	-4 977	-85
Väärtpaberid	-862	-2 729
Tuletistehingud	-166	0
Väärtpaberite fond	-45	0
Laenuportfelli allahindluse netomuutus	3	5
Eraldised valuutakursi-, intressimäära- ja krediidiriski katmiseks	-7 500	-7 500

KIRJE 33 – PUHASTULU TEHINGUTASUDEST JA MUUDEST TASUDEST*tuhat eurot*

	2017	2016
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	75	46
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest	109	106
Arveldusteeninduse tulud	107	102
Trahvid, viivised ja muud tasud	2	4
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest	-34	-60
Komisjonitasud	-32	-53
Muud tasud	-2	-3
TARGET2 kulud	0	-4

KIRJE 34 – TULU AKTSIALELT JA OSALUSTELT*tuhat eurot*

	2017	2016
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	3 655	3 488
EKP kasumi vahejaotus	2 705	2 646
EKP kasumi jaotamine	622	739
Dividendid osalusest IMFis	249	45
Rahvusvaheliste Arvelduste Panga dividendid	79	58

Kirje hõlmab peamiselt Eesti Pangale jaotatud Euroopa Keskpanga tulu europangatähtedelt ning väärtpaberituruprogrammi, pandikirjade kolmanda ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava ja avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames ostetud väärtpaberitelt (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 35 – RAHATULU PUHASTULEM

	<i>tuhat eurot</i>	
	2017	2016
Rahatulu puhastulem	10 567	10 951
Rahatulu ümberjaotamine	10 764	10 952
Eesti Panga kogutud rahatulu	-18 787	-16 185
Eesti Pangale jaotatud rahatulu	29 551	27 137
Rahapoliitika eesmärgil hoitavate väärtpaberite allahindlus	-189	0
Eelmiste aastate rahatulu korrigeerimine	-8	-1

Eurosüsteemi riikide keskpankade 2017. aastal kogutud rahatulu puhastulem oli kokku 10 788 990 788 eurot, mis sisaldab ka Eesti Panga osa. Eurosüsteemi kogutud rahatulu jaotatakse riikide keskpankadele nende osa kohaselt EKP kapitali märkimise aluses. Eesti Panga 18 787 180 euro ulatuses kogutud rahatulu ja Eesti Pangale jaotatud 29 550 690 euro suuruse rahatulu erinevusest tekkis netotulemina 10 763 511 euro ulatuses rahatulu.

Eurosüsteemi iga riigi keskpanga rahatulu tekib riigi keskpanga märgitud varade tegelikust aastatulust, millest on maha arvatud kulud kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt.

Märgitud varad koosnevad järgmistest kirjetest: rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidiasutustele, rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid, EKP-le välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded, eurosüsteemi-sisened netonõuded seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisened netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressinõue, piiratud kogus riikide keskpankade kullavarudest võrdeliselt nende EKP kapitali sissemakstud osadega.

Kohustuste baas koosneb põhiliselt järgmistest kirjetest: ringluses olevad pangatähed, rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidiasutuste vastu, eurosüsteemi-sisened netokohustused seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisened netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressikohustus. Kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt makstav intress arvatakse kogutavast rahatulust maha.

Kulda ei peeta arvestuses tuluallikaks. Kooskõlas EKP 2. juuli 2009. aasta otsusega (EKP/2009/16) tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta, 3. novembri 2011. aasta otsusega (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta ja 4. märtsi 2015. aasta otsusega (EKP/2015/10) avaliku sektori väärtpaberite ostukava kohta võetakse rahapoliitika eesmärgil hoitavatelt väärtpaberitelt saadav tulu arvesse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Kui riigi keskpanga märgitud varade väärtus ületab kohustuste baasi väärtust või jääb sellele alla, siis erinevuse tasakaalustamiseks korrutatakse saadud tulemus iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmääraga ning arvestatakse rahatulu jaotamisel aasta jooksul saadud tuluna või kuluna.

Kirje sisaldab ka Eesti Panga osa eraldises, mis loodi rahapoliitiliste operatsioonide kahjude katteks seoses väärtpaberiga, mida üks eurosüsteemi keskpank hoidis ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava portfellis (vt bilansi lisa kirje 28 „Eraldised“).

KIRJE 36 – MUUD TULUD JA KULUD

	<i>tuhat eurot</i>	
	2017	2016
Muud tulud ja kulud	1 363	17 911
Muud tulud	1 363	47 533
Finantsinspektsiooni hüvitatavad kulud	634	671
Meenemüntide ning numismaatiliste toodete müügitulu	609	546
Varahalduse tulu	43	153
Euro meenemüntide vahetuskohustus	38	435
Renditulu	17	20
Muud tulud	17	33
Eesti kroonide vahetuskohustus	3	45 054
Eesti krooni meenemüntide vahetuskohustus	2	621
Muud kulud	0	-29 622

Muudes tuludes kajastati 2016. aastal tulu emiteeritud Eesti kroonide vahetuskohustusest. Kuna suure tõenäosusega tulevikus kõike kroone eurodeks ei vahetata, siis töötati välja metoodika, mille alusel hinnata Eesti kroonide vahetuskohustuse suurust. Eesti Panga juhatus otsustas kanda ringlusse lastud Eesti krooni sularaha vahetuskohustuse summas 45,1 miljonit eurot tuludesse ning moodustada sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. Eraldise suurust hakatakse edaspidi regulaarselt hindama.

Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga koostööprotokolli kohaselt tasub inspeksioon Eesti Pangale osutatud tugiteenuste eest iga kuu 100% tugiteenuste maksumusest. Eesti Pank osutab finantsinspektsioonile infotehnoloogia-, raamatupidamis- ning kinnisvara- ja haldusteenust. Inspeksioon hüvitab neile soetatud põhivara amortisatsioonikulu.

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata alates 2016. aastast enam bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Emiteeritud meenemüntide nimiväärtused kajastatakse vastava perioodi tuludes.

Varahalduse tuludes kajastatakse Eesti Pangale makstav teenustasu tagatisfondi vahendite investeerimise eest. Renditulus kajastatakse Eesti Panga koolituskeskuse renditulud.

Muudes kuludes kajastati 2016. aastal kulu Eesti kroonide vahetuskohustuse eraldise moodustamiseks (vt bilansi lisa kirje 28 „Eraldised“).

KIRJE 37 – PERSONALIKULU

	<i>tuhat eurot</i>	
	2017	2016
Personalikulu	-9 409	-9 090
Töötasu	-6 894	-6 662
Sotsiaalmaks	-2 315	-2 238
Hüvitised ja soodustused	-148	-139
Töötuskindlustusmaks	-52	-51

Hüvitiste ja soodustuste kuludes kajastatakse pensionihüvitised ja koolituskeskuse ruumide rendi soodushinnalt arvestatava erisoodustusmaksu kulu.

Eesti Panga töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale oli 2017. aastal 232,9 töötajat (2016. aastal 231,8 töötajat).

KIRJE 38 – HALDUSKULU*tuhat eurot*

	2017	2016
Halduskulu	-5 821	-5 090
Infotehnoloogia hoolduskulu	-1 752	-1 742
Finantsvara halduskulu	-1 259	-949
Kinnisvara remondi- ja halduskulu	-926	-889
Avalike suhete ja trükiste kulu	-478	-293
Lähetuskulu	-467	-448
Majandusuuringute kulu	-226	-128
Koolituskulu	-162	-145
Bürookulud	-151	-147
Välisesindaja kulu	-97	-95
Side- ja transpordikulu	-44	-47
Õigusteeninduse, -ekspertiisi ja kohtukulu	-2	-1
Muud halduskulud	-257	-206

Finantsvara halduskuludes kajastatakse turuinfo ostukulu, välisarvelduste teenustasu ja kulu ning välisreservide haldustasu.

Avalike suhete ja trükiste kuludes kajastatakse avalike ürituste kulu, trükiste kulu, infoagentuuride, avaliku veebi ja sidusandmebaaside kulu, avalike suhete uuringute ja teabekampaaniate kulu ning panga muuseumi kulu.

Lähetuskuludes kajastatakse töölähetusi Eesti Panga esindamisel ja koostöös rahvusvaheliste organisatsioonide ning finantsasutustega. 2017. aastal toimus 776 lähetust (2016. aastal 732 lähetust).

KIRJE 39 – PANGATÄHTEDE TOOTMISE TEENUSED

Eesti Pank osaleb koostöös teiste euroala keskpankadega europangatähtede tootmises. Igal aastal tuleb toota euroala riikidele Euroopa Keskpanga nõukogu määratav sularahakogus. Eesti Pank hankis europangatähed ühishankega koostöös euroala seitsme teise keskpangaga. Tasuti eurosüsteemi teise seeria 50euroste pangatähtede tootmise eest.

KIRJE 40 – MUUD PÕHITEGEVUSKULUD*tuhat eurot*

	2017	2016
Muud põhitegevuskulud	-2 002	-1 262
Meenemüntide ja numismaatiliste toodete valmistamine	-927	-625
Müntide valmistamine	-793	-349
Sularaharingluse korraldamine	-76	-89
Muud kulud	-206	-199

KIRJE 41 – TULETISTEHINGUD

	<i>tuhat eurot</i>	
	31.12.2017	31.12.2016
Valuutavahetus- ja forvardtehingud		
Nõuded	300 755	249 824
Kohustused	-300 541	-247 537
Intressimäära futuuride lepinguline väärtus		
Ost	323 755	18 854
Müük	-340 318	-20 815
Valuutafutuuride lepinguline väärtus		
Ost	10 629	13 262
Müük	-12 550	-13 962
Intressimäära vahetustehingute lepinguline väärtus		
Ost	48 383	0
Müük	-31 207	0
Intressimäära optioonide lepinguline väärtus		
Ost	132 838	0
Müük	-251 500	0

KIRJE 42 – TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED**Pangatähtede valmistamine**

2017. aasta lõpul ulatusid Eesti Panga lepingulised kohustused 2018. aastal pangatähtede valmistamiseks 775 tuhande euroni.

Rahvusvaheliste Arvelduste Pank

Alates 1930. aastast eksisteerib tinglik kohustus Rahvusvaheliste Arvelduste Panga vastu, mis tähendab 75% suurust sisse maksmata osa Šveitsi kuldfrankides nomineeritud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga aktsiate eest, mille summa oli 2017. aasta lõpul 607 tuhat eurot (vt bilansi lisa kirje 15 „Muud finantsvarad“).

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Panga nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Eesti Panga („Pank“) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab:

- bilansi seisuga 31. detsember 2017,
- tulude-kulude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab eespool mainitud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt Eesti Panga finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega.

Arvamuse alus

Teostasime oma auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meile nende standarditega pandud kohustusi on täiendavalt kirjeldatud käesoleva aruande alalõigus „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Oleme Pangast sõltumatud kooskõlas Eesti Vabariigis raamatupidamise aruande auditile kohalduvate eetikanõuetega ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt neile nõuetele. Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab Eesti Panga finantsseisundi ülevaadet, kuid ei sisalda raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Euroopa Keskpanga nõukogu poolt 3. novembril 2016 kehtestatud suunise (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade süsteemis (uuesti sõnastatud) ning Eesti Panga seadusega. Lisaks vastutab juhatus sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruanne.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud vastavalt Euroopa Keskpanga suunise artiklile 4 järgima tegevuse jätkuvuse printsiipi (EKP/2016/34) (uuesti sõnastatud).

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Panga finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või väaresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Panga sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust Panga jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeauditori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil.
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Tallinn, 19. märts 2018

Eero Kaup

Avaliku sektori vandeauditori number 459

KPMG Baltics OÜ
Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17